

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 18

11. aprillil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aasta peale . . . . . Mk. 800.—
 poole aasta peale . . . . . 400.—
 veerand aasta peale . . . . . 200.—
 Üksik number maksab Mk. 18.—

Toimetuse ja kontor: Tallinn, Toompea lossis.
 Awatud kell 9—3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 2400.— | 1/8 lehek. Mk. 300.—
 1/2 " " 1200.— | 1/16 " " 175.—
 1/4 " " 600.— | 1/32 " " 100.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Politsei ja sport.

Witmetefiiste waimuomaduste kõrwal nõuab teenistus politseinikult weel rea kehaliisi omadusi: politseinik peab olema raudse terwisega, tugewa jõuga, wastupidaw ja osaw. Sellest saame kergesti aru, kui endale ette kujutame, et wälises teenistuses seiwew politseinik igasuguse ilmaga, olgu pakase külmaga ehk wäljakannatamata kuumusega, „oawarrest“ tulewa wihmaga, mis kuita kohta „hamba alla“ ei jäta ehk mässawa tuuifilmaga, kui „kristliku meelega peremees oma koeragi jumalailma ette ei saada“, ikka kohuse truult wäljas peab olema, et tal tihti õbb ja päewad kokku tuleb töötada, rääkimata kriitilistest filmapilkudest kaabakate piidimisel, kus ettemõtte kordaminek ja politseiniku elu tihti üksnes tema ülekäiwast jõust, wastupidawusest ja suuremast osawusest ära oleneb. Kehaliiselt nõrk ja arenemata politseinik ei oleks mitte ainult lühemaks ehk pikemaks miinuseks kogu politseile, waid tema heidaks ühtlasi ka iseennast haigustele ja kurjategijatele allajäämise hädasohtu.

Oleks uilearune meele tuletada, et wälisametnikkude teenistusewõtmisel seepärast suurt rõhku tuleb panna kandidaatide

kehaliise tubliduse peale; seda tarwidust on iga politseinik juba isegi ära tunnud. Sellega ei ole aga weel kangeltski kõik tehtud, mis leha tarwis. Meie saame kandidaatide walituga küll jeda kätte, et teenistusse astujad oleks terwisliiselt ilma wigadeta ja tugewa kehaehitusega mehed, kuid nende wastupidawuse ja osawuse peale ei saa meie omi nõudmisi olude sunnil weel mitte laiendada. Kahte wiimast omadust peame seega tagantjärele wäljaarendada püüdma, kuna need ju politseinikule mitte wähem tähtsad ei ole, kui kaks esimest. Seda wõtme teha spordi abil.

Rahjuks peame tunnistama, et meil selles suhtes itig wähe ära on tehtud. Kui raiotontülemate kursustel õpetud reasõppuse ja samadel kursustel käinud krim-politsei ametnikkude 8 õhju-õhitsu ja polki algõppuse tundi maha arvata, siis ei jää enam midagi nimetamiswäärilist üle.

Wida kuuleme sellewastu uilelahe naaberitelt-soomlastelt, rääkimata teistest Euroopa haritud riikide politseidest. Selsingi politsei jalgpalli-komando wõitleb läinud juwel Turus kohalise politsei komandoga, ühendud politsei-komando wõitleb mõne spordiltsi omaga jne. Nad on isegi nii-

kaugele läinud, et endale politsei üla spordita, selle ainsama kehalise tubliduse arendamise vahendita enam ette kujutada ei oska. Ega millegi muuga ei saa seletada Helsingi politsei spordiringi soovi, eestlennal juwel Tallinnas politsei jalgpalli-komandoga wäikest rammukatsumist ette wõtta, millise soovimawalduse keegi Helsingi tulija hiljuti meile üle andis.

Meil on seega wiimane aeg läte: lõundunud spordi harrastamise peale politseinikkude keskel tõsiselt mõtlema hakata. Nõu-mustawal wiisil kuulemegi, et Tallinna krim.-politsei ametnikud on juba otustanud spordiringi ellu kutsuda. See on kõigiti kiiduwäärne kawatse; ta näitab meile ühtlasi ka seda, et just tegelikkude politseinikkude keskel on tärnanud nõue spordi järele. Tallinna krim.-politsei ametnikkude kõige peaks aga nüüd igalpool ja igas politseinikus elawat wastukaja leidma, sest kui politseinikkude spordiringi asutamine ainult ühikku wäiksearwulise ring-konna asjats jääks, siis oleks kaunis ette-wõtte juba algusest peale kiratsemisele määratud. Peab meeles pidama, et spordihar-jutuste käimapanemiseks paljast heast taht-misest weel ei jätku. Waja muretseda mit-mehesiseid spordiriistu, üürida harjutus-ruumid ja plattsid, palgata instruktoreid jne. See kõik nõuab kaunis suuri kulusid ja jälle kulusid, mille kandmine wäiksele rin-

gile peagi üle jõu käiks. Ja, kordan jäl-legi, sporti on igale politseinikule waja.

Minu arust oleks otstarbekohane asu-tada igasse linna üks politseinikkude spor-diring kõige kolme politseiharu jaoks. Täielikumate sisseeadete muretssemiseks wõiksid ühikud ringid pärastpoole ühi-neda. Tallinn, Tartu ja Narwa, kui pere-kamad politseilinnad, peaksid siin eesrin-nas käima.

Asja algatamine wõiks toimida näit. järgmiselt: iga politseiharu ametnikud arutawad ringi asutamise küsimuse oma-wahel läbi ja waltwad siis kolm esitajat igast harust ühisesse asutajatekogusse. Asutajatekogu seaks ringi põhikirja kawa kokku, awaldaks selle „E. Politseilehes“ awaltikuks arwustamiseks ning saadaks ta lõpuks registreerimisele.

Mag.-politseinikud peaksid esialgu nit-palju kui wõimalik kohalisi spordiettemõt-teid ära kasutama. Edaspidi wõiks aga ka nendegi kasuks ühte ja teist korda saada, olgu näit. kas wõi ühikseajalisi spordi-kursuseid korraldades, kus osawõtjaid tut-wustataks harjutamise metoodidega, mille järele harjutamine kodus edasi kehtaks.

Soodame, et juba 1923. a. wõime Hel-singis kolleegade wõistlusele-kutse wastu wõtta. Selleks — käed külge!

Arminalist.

Isikute ja waranduste otsimisest.

Mis puutub arwustuse autori poolt soowitud tähestikulisesse üldkartoteeki, siis oleks see teoreetiliselt küll mõeldaw, kuid tegelikult ometi läbiwiimatu. Kõige-pealt nõuaks seesuguse kartoteegi korral-damine kaunis suurt tööd, mida ära teha jõutaks ainult kassajutustes, kus selleks wastawal arwul kantseleiametnikka ole-mas, äärmisel juhtumisel weel jaostonna ülemate juures. Rahoontülemad ei jaksaks teda endale ajapuudusel iganeselt soetada. Seega jätaksime just tegelikud otisjad ot-simismaterjalist ilma ning lähemine tagasi „weneajast päritud mõistusteta otsimiste“ juure, nagu autor seda wäga tabawalt ütleb.

Kuid ka otsimispunktide ülesleidmise kiirus ei wõidakse tegelikult tähestikulise üldkartoteegi läbi. Kujutame ette, et kar-toteegist waja järele maadata, kas ei otista kahtlasest kohast leitud „willast riidet“,

mille lähemad tundemärgid: must, kudu-koetud, toinne, 1 arf. 2 wers. lat, sääritud, 10 arf. pikk, ehk jälle „hobust“, kellel jär-mised tundemärgid: määra, 8 a. wana, 2 arf. kõrge, kõrõ, lakk pahemal pool, tähtots, pa-rem taqumine kabi ja jalq 5 wers. kõrgu-selt walge, paremal pool sedelaa all 1 wers. läbimõõduaa walge lapp, pahem kõr-waleht lõhki. Et niisuure hulga tunde-märkide järele „tergeltlitikumat“ kartoteeki korraldada, selleks peaksid tundemärkid alati ühise järjekorra järele üles pandud ja tundemärkide järjekord iga ühikku asja kohta igal ametnikul ekkimataki pähe õpi-tud olema; ainult siis tarmittaks ametnik tarmilise otsimispunkti leidmiseks „ainult rõõned kaardid“ kartoteekis läbi maadata. Wastasel korral — ja mina pean eelmisi nõudmisi praktikas läbiwiimatuks — peab ametnik, kui ta tahab kohusetruu olla, pea-negn kõik kaardid, mis otstawa asja litigi

kohta olemas, läbi vaatama. Seda peab ta ka praeguse liigtuse juures tegema. Nii ei saaks siis pakutud liigitust praegusest kuidagi loomulikumaiks pidada. Küll mõiks aga teatavat fergendust pakkuda otstitava punkti ülesleidmiseks praeguse korra juures, kui iga liigi jaoks peetakse tähestikku ehk kartoteeki, nagu see „Otsimise korralduse“ p. 5 soovitud ja krim-politsei osakondades teostamisel.

Seega võime tunnistada, et otsimise organiseerimise mõttes meil võib kõik tehtud, mis praegustes oludes võimalik, et tema käiku korrapäraseks ja otstarbekohaseks muuta ning otsimismaterjaali tegekkudele otstijatele käepäraseks teha.

Nüüd paneme tähele neid nõudmisi, mis eeskujulik üleriikline otsimine seab üles iga ühikliku politsetametriku vastu.

Teaeliku otsimise üheks tingimiseks on, et otsimiskirri peaks sisaldama otstitava isiku ehk asja kohta küllaldaselt tunnuseid, mille varal oleks võimalik teda teiste hulgaast ära tunda. Enesestmõistetav, et tähendub nõudmise täitmine ainuüksi otsimist alustavast ametnikust ära ripub. Otsimiskorraldus ise saab siin vähe ära teha; ta võib ainult üles lugeda rea tundemärke ja andmeid, mis teatava otsimise heaks kordaminekuks tingimata tarvis oleksid ja seda on meie uus otsimiskorraldus ka teinud küsimislehtede näol, mille järel ühikul juhtumisel ametnikud ehk asutused otsimist peavad alustama. Küsimislehtede korralik täitmine peab alati jääma otsimise alustaja enda hooldeks.

Rahjaks peab tunnistama, et meie otsimine mainitud suhtes veel õige tublisti lonkab. Meie otsimiskeskkoht saab igapäev teiste hulgas ka seesuguseid otsimise alustamise kirju, milles palutakse ette võtta näit. „nelja jala pikkuse varastatud rihma“ üleriiklik otsimist, kuna ülestähendamata on jäetud, kas kadumaläinud rihm oli masina-, sedelga-, või mõni muu rihm, kas ta 2 või 8 mm. paks, 5 või 15 sm. lai, kulusnud või päris uus jne. Sama andme- ja tundemärkide-vaesed on ka ühikute otsimise alustamise kirjad. Tähti püüdnud sõtaetarmilistumad teated otstitava isiku kohta, ehk küll otsimise põhjuse järele arvata võib, et nende kogumine otsimise alustajal mitte võimalik ei olnud. Veel suurem pealiskaudsus valitseb otstitava isiku tundemärkide ülespanemises seal,

kus see nõuetaw, nimelt otstitavate kurjategijate kohta. Need on harilikult õige puudulikud; kui aga mõned tundemärgid ometi on üles pandud, siis lähemad nende nimetused üldiselt tarmitusele võetud isikufirjelduse sõnastikust enamalt jaolt hoopis lahku. Otsitakse näituseks „konfus“ ninaga isikut, mille all muidugi mõnda väljapaistvat ninakuju on mõeldud, kuid otsimiskirja saaja võib sattuda kimbatusse, mitte teades, kas ta sõna „konfus“ all isikufirjelduse sõnastikus ettetulevaid „kongus“ või „küürakas“ ninasela ehk „alaspidi nina alus“ mõistma peab. Jääb mulje, et mõned otsimise alustajad otsimist ei võta tõsiselt, vaid näevad temas vanawiksi tüütawat normitaitmist. Sel kombel alustud otsimisel et võt muidugi häid tagajärgi olla.

Mulle võidakse wastata, et kurjategija otsimist alustakse „tagaselja“, kurjategija ei seisa sel silmapilgul ametniku ees, kui see otsimise alustamise kirja kofku seab ja sellepärast oleks võimata tema tundemärke teada. Tõsi küll, kuid peab meelega lusetama, et enamasti kõik elukutselised kurjategijad on meil krim-politsei osakondades juba reaktreeritud, kust tarbekorral ka nende täieliku firjelduse võib leida; on meil aga tegemist seesugusega, kes veel registreerimata, siis leidub peaaegu alati tunnistajaid, kes isikut lähemalt tunnevad ja seega teda firjeldada võivad. Waja neid üles otsida ja nende abil tundemärgid wälja selgitada. Tunnistajatelt et saa muidugi nõuda, et nad tunneksid isikufirjelduse „keelt“; selle wastu peaks aga iga ametnik isikufirjelduse sõnastikuga hästi tutlaw olema ja oskama tunnistaja seletusi isikufirjelduse feelde ümber tõlkida. Samati peab ametnik teadma, misugusest tundemärkidest meie intress kõige enam ära tunneme ja nende wäljafelgitamise peale isekraltist rõhku panema.

Õige eeskujulikum otsimiskorraldus, kõige täielikum otsimismaterjaal jääb poberille, kui temale ei järgne kawakindel ja energiline tegelik otsimine. Milles see seisab, ehk teiste sõnadega — misugused tahtused peab politseinik ette võtma kätte saadetud otsimiskirjade põhjal?

Wiiian selle kohta mõnda näpunäidet anda, ühtlasi aga ka tähelepanu juhtida püüdnud peale, mis sel alal silma torganud.

(Järgneb.)

Kriminalisti mõtetöö.

Dr. jur. Erich Anuschat'i järele A. L.

(9. järg.)

Mihästi ohvri kui ka saagi saatuse selgitamiseks viimase ajal võtab küll iga kriminaalset enesestki juba kõik võimalikud abinõud kässile, — kus viibis ohver viimastel tundidel, kuidas ta ennaft viimastel päevadel üles pidas, missugustes tingimustes ta elas, missugused saatuse-öögid teda viimase ajal tabasid, missuguses seltskonnas ta liikus, missuguseid kirju saatis ning sai — (3 a), kes teadis väärtuste olemasolu ja hoiupaika, kuidas ja kus väärtused viimase ajal alal hoiti jne. — (4 a). Sellewastu jäetakse teadete kogumine ohvri kui ka saagi kaugema mineviku kohta pahatüht ära, nähes jelles ülearuft, otstarbetut ajakulu. Ometi ei saa meie salata, et tihti küllalt aastaid ja aastakümneid tagasi olnud sündmustes mõne salapärase juhtumise mõti leiti, kahjuks harvem süstemaatilise uurimise kui õnneliku juhtumise tõttu. Mõistatuslikud surmajuhumised, arusaamatud enesetapmised, isiku jäljeta kadumine, salapäraseid kallal tungimised ja väljapressimised, seletamatud wargused, ühesõnaga kõik, mis elu kriminaalsetele probleemidele näol üles annab, lahenduvad tihti ainult selle läbi, kui teadete kogumist latendatakse ka möödunud aja kohta; samuti „täitsa selged“ juhtumised, milles „ainult üksainuke kõrvaline asjaolu juhtumist ei klapi“, — ka siin võib hoolas minewikuuurimine jälgijat tihti hoopis uute hüpoteeside peale wita. Teadagi peab viimaste ülesseadmise nagu ikka alles pärast eespooltähendud proovimist sündima.

Mis puutub subjektiivsesse andmestitku, siis peaks ju puhtloogiliselt seisukohalt nõudma, et kriminaalset ei tohiks tema juure asuda enne, kui objektiivne andmestit lõpulistult kindlaks ei ole tehtud, seega mõrtsukat mitte ennem otsima hakata, kui surmukeha lahtilõikamise ehk mõne teise sellekohase eksperiti läbi selgitatud ei ole, kas surm tõesti võõra käe läbi on tulnud. Kuhu jõuaksime aga sel moel praktikas, kus oodetaw edu ainult kiirest töötamisest ära oleneb, kus iga kaotud minut võib kurjategija kindlasse peidupaika aidata, talle võimaldada oma jälgi segada? Ka siin tulewad meile appi hüpoteesid; oletat-

des mõrtsukatööd, võtame kõik isikud rewiderimise alla, kes mõrtsukatööd puhul võiksid kahkluse alla langeda, kogume nende wastu süüdistusmaterjaalt niipalju kui leida võib. Muudkui niisugusel juhtumisel peab kriminaalset enam kui kunagi meeles pidama Nicesoro-Bindenau sõnu: „Sageli küllalt juhtub, et hüpoteesi leidja niipea, kui tal korda on läinud oma hüpoteesi teatava määrani andmestikuga kokkufõlasse wita, viimase hüpoteetilise karakteri unustab ja uskuma hakkab, nagu oleks ta kindla tõsiasja peale sattunud ning selle mõjul jälgimise seal katkestab, kus waja oleks olnud veel edasi minna.“ Suwitawad on juhtumised, kus keegi isik paljalt kadunud on, kuid kõik andmed selle poolt kõnelewad, nagu oleks ta kellegi poolt ära tapetud ja surmukeha kõrvaldud. Mõttelgi korral on kahtlusalune sarnasel puhul süüdlaseks mõistetud, olgu et kadunu surmukeha ülesleidmataks jäi. Objektiwset andmestikku peab seesugusel juhtumisel alati kõigepeetlikuma kontrolli alla võtma. Aga mis siis, kui „tapetu“ pärast kohtuotsust elusalt ja wigata koju tagasi tuleb?!... Sama ettevaatlikult tuleb talitada tundmata surmukehade leidmise juures. Mäletan juhtumist, kus leitud rikkiläinud surmukehas arwati ära tundwat kedagi kadumaläinud isikut; leitud inimene, selle peale langes mõrtsukatöö kahtlus — mõttiw, kahtlased seletused, püüdnud alibi ning mitu teist kaalumat andmet. Kuid kadunu leiti wahupeal ühes teises linnas üles. Sillem tunti leitud surmukehas keegi teine isik ära ja tema mõrtsukat tuli hoopis uues sihis otsida.

Subjektiivsete oletuste aluseks soovitab Weinaart oma „Kriminaaltaktikas“ terme rea punkte wõtta, millest siin järgmised meelde tulewate:

I. Kuriteopaigal wõlbimine. Seda wõiwad põhjendada: 1. tunnistajad, 2. mahajäetud asjad, 3. mitmekesised jäljed.

II. Kuriteo kordasaatja omadused, oskused, teadmised, karakter:

1. Omadused, näit. sale keha (kitsast kohast läbi pugunud), kehaline jõud jne.

2. Oskused: isemiku noa kaasa toomud,

müür on lõhutud selle metoodi järele, mida tarvitavad müürsepad, sõlm on seotud merimehe ehk kangru müüri jne.

3. Asjaolekute teadmine: kas keegi kodus oli, kus väärtasjad seisis jne.

4. Karakter: see on ülesanne, mille lahendamisel isegi wilunum inimestetundja rängalt effida võib, seepärast soovitatakse sellekohalisi hüpooteesi kõigesuurema ettevaatusega teha.

III. Kuriteo toimepanemiseks tarviliste abinõude omamine.

IV. Motiiv, mille juures tema süüjuure tähtsuse pärast varsti pikemalt peatume.

V. Kuritöö tahe, avaldud ähvarduste, hooplemise, kaaslaste kauplemise jne. läbi.

VI. Süüsilised tehted, mis ku-

riteo läbi kurjategija juures avalduvad: 1. Tehted välimuse peale, näit. wigastused, kriimustused, wereplekid riiete küljes. 2. Kuriteo läbi kadumaläänud asjade omamine.

VII. Süüsilised tehted: süütundmine (mina isiklikult olen kohtanud õige harva seesuguseid kurjategijaid, kes oma süüdiõlekut kuidagi välja paista oleks lasknud, vähemalt senikaua, kuni neile nende süü käegakatsutawalt selgeks ei tehtud. Soopis sellewastu olen otse kõigeraske mate kurjategijate juures tähelpanna wõinud waba waadet, kõigeilmsüütumat näoilmet ja paremat muljet, mida endale iganes ette kujutada võib), süüdmuse ükfilasjade teadmine, mida ainult kurjategija teada wõiks jne.

(Järgneb.)

Meie lugejatele lahkeks tähelpanuks.

Streigi tõttu, mis lahti puhtes trükitojas, kus „E. Politseileht“ trükiti, wiibis wiimase numbril trükk ja ärajaatmine. Selle asjaolu tõttu jäid ka mõned korrektuurwõrad „E. Politseilehes“ kõrwaldamata.

„E. Politseileht“ trükitakse nüüd teises trükitojas.

Trükitoja wahetamine, kahjuts, wiitwas ka käesolewa numbril ilmumist. Järgmine number, pühade tõttu, ilmub 22. aprillil, mis ajast „E. Politseileht“ jällegi järjekindlalt igal laupäewal ilmuma saab.

Talitus.

Tulekahjud ja nende tekitajad.

(2. järg.)

Wedelikud, millede leegipunkt harilikult temperatuurist madalamal, nii siis umbes alla 20° on, arwatakse plahwatuse- ja tulekardetawaks.

Kõik wedelikudest tekkivad gaasid lõwad siis põlema, kui nemad tuleleegiga, nii näituseks põlema tikuga, põlema kütunlaga, lambitulega jne. kofku puuntuwad, mitte aga hõõguwa ainega, näituseks, põlema paberossiga kofkupuutumisel.

Prof. Dr. Dennstedt jagab tulekardetawad ained nelja liiki: 1) gaasid, 2) ferrestid keewad wedelikud, 3) raskesti keewad wedelikud ning 4) kowad ained.

Harilikus elus tuleb meil ainult walgustusgaasiga tegemist teha, mis enamasti kiviisüütest ehk ka puust wõi õlist aetakse.

Harilik walgustusgaas, olgu mis aineft tahes walmistud, seisab koos wesinikust, metaanist *) ning wähestest küllastamata

süsiniku-wesinikudest. Wiimastest ripub ära tema walgustuswõtme; nende rohkus tingib ka õhuga segatud walgustusgaasi plahwatuse jõudu ja ägedust.

Kõigil neil gaasidel, peale süsinikuksüüdist ja wesinikust koosseiswast, on õnnelikult wiisil kaunis paha haits, mis attab nii mõndagi plahwatuseõnnetust aegsalt kõrwaldamada. Plahwatus on seda täielikum ja ägedam, kui õhu- ja gaasisegadikus sisaldumata hapnikku just niipalju on, et teda täieliks gaasi ärapõlemiseks jättub. See on walgustusgaasi juures siis, kui umbes 17% gaasi ja 83% õhku on. Kui õhk 7% gaasi sisaldab, siis algab juba — mõistagi tulega kofkupuutumisel — pikkamisi põlemine, mis plahwatuse-taotluseks 12—13% juures muutub. Kui aga õhk üle 17% gaasi sisaldab, siis rangeb plahwatuse jõud, kuna üle 66% plahwatuse wõimalus täiesti kõrwalduud on.

Weel kardetawam on atsetilkin, mis teawasti kaltsiumkarbiidi kofkupuutumisel weega tekib, sest et plahwatuse hädaohu juba

*) Metaan ehk õhuga segatud süsinikuwesinik tuleb ette kaewandustes ja saab selle tõttu kaewandusgaasiks kutsutud. Kaewandustes ettetulewate plahwatuseõnnetuste põhjuseks on enamasti metaan.

siis algab, kui õht kõigest 4% atsetilini sisaldab. Kuni 12% tõuseb see hädasoht, kuna ta peale selle järk-järgult alaneb ning 66% juures täiesti ära jääb.

Ruumide valgustamiseks, millede arwatawasti plahwatustardetawaid gaase on, pruugitakse nõndanimetud Dawy-lampi, mis ka laewandustes tarwitusel. Selle õlilambi tuli on eraldud wälisest õhust tiheda metallwõrguga, mis lambitule juu-
se alla süttimis-temperatuuri ära külmab. Kuid atsetilini-plahwatusi ei jõua ka Dawy-lamp ära hoida.

Kiwiõeladudes ja laewatehades wõib juite ümberlaadimise juures kergesti peenikene sõetolm tekkida, mis gaasitaoliselt plahwatuse põhjusteks olla wõib. Sarnased tolmuplahwatused wõiwad isegi jahwes-
kites ette tulla, kui jahutolm kuidagi wiisi üles tuisatakse. Seega siis tuleks lahtise tulega käimiseft sarnastes ruumides täiesti loobuda. Ka harilised laternad on siin hädasohtlikud, sest et nendes awandusi leidub, küllalt suuri selle tarwis, et tuli tulekardetawa tolmuga kokku puutuda wõib.

Arusaadaw, et sinna, kus õht gaasi järele haigeb, lahtise tulega minna ei tohi.

Kergesti keemaminewad wedelikud an-
nawad pahatihti juba alla harilise temperatuuri tulekardetawaid aurusi, mis kokkupuutumisel lahtise tulega plahwatusi sünnitawad. Isegi kokkupuutumine wäga tuliste, hõõguwate ainetega (sulatud malm, hõõguw raud jne.) wõib plahwatusi sünnitada.

Kui sarnased wedelikud suuremas kogus on, siis wõib nendest tekkiw aur, oma ras-
kuse peale waatamata, ka laialised ja kõrged ruumid täita ja õhuga segades plahwatawat segadikku sünnitada. Tuleb isegi ette, et sarnased pörandal-koguwad rasked aurud edasi-tagasi käiwate isikute läbi teiste ruumidesse edasi aetakse, kus nad, õhuga segades tulega kokkupuutumisel plahwatusi sünnitawad. Sita kuuluwad benjiin, petrooleumieter, piiritus, ben-
jool, wääwlieter ja teised. Need wedelikud on kergesti aratuntawad ninasjetor-
kawa, iseäralise haiguse läbi. Kui nemad aami, ballongi ehk mõnda teist nõu täiesti ei täida, siis korjawad nad wabasse nõu-

ruumi aurusi. Sellest siis ka tulewad pa-
hatihti plahwatuse õnnetused, kus lahtise tulega minnaks järele waatama, kuipalju weel wedelikku nõus järel on ning selle tarwis tulega nõu sisse walgustatakse.

Raskem keemateft wedelikudeft kohtame igapäewases elus lambi-petrooleumi ja terpentiniõli. Nemad on küll kergesti sü-
titawad, kuid nad sünnitawad harilise temperatuuri juures wäga wähe aurusi, mis harilistel tingimistel plahwatuse mõttes mitte kardetawad. Need wedelikud aga wõ-
tawad kergesti tuld, kui nad puu ehk teise sarnase urbse aine peale kallatakse. On küllalt tükutuleft, et sarnasel korral wedelik põlema lööts. Ta hakkab sealjuures wä-
kese leegiga põlema, kuid põlemis-
palawus tingib wäljakallatud wedeliku rutulist au-
ramist, nii et tuli kiiresti üle kogu niisu-
tud pinna ennaft laiali laotab.

Kõwad ained, millede süttimis- ja leegi-
punkt wõrdlemise kõrgel seisab, ei wõta lühikese kokkupuutumise puhul tulega mitte nii kergesti tuld. Kui aga tulega kokkupuutumine kauem aega wältab, siis lööwad nad põlema, kusjuures tekkiw palawus kõwad ained üles sulatab ja põlewaid au-
rusi sünnitab, mille tõttu ka tuleleef ikka enam ja enam jõudu wõtab. Sita kuulu-
wad rasked mineraalõlid, rasked õlid ja raswad, taimewõi loomaritgist, pigi, igajugune tõrw, puuwait ja teised sarnased ained.

Kõik need ained on siis iseäranis karde-
tawad, kui nad suure kogus tuld wõta-
wad, sest et nad kõrge temperatuuri juures wedelikutaoliseks muutuwad ning põledes kui wedelikud endid laiali laotawad.

Nad pruugiwad oma põlemiseks palju põletatawaid aineid — süsinikku ja we-
sinikku ja sisaldawad täieliseks arapõlemiseks tarwilikku hapnikku. Selle tõttu jääbki põlemine joiku siis, kui õhuwool tulease-
me juure takistud saab, kusjuures palju suitsu ja tahma tekib.

Neid aineid saab tihtipeale tulestüütami-
se juures tarwitud, sest et nendel iseäralist ninasjetorkawat haiguse ei ole ning ka wä-
kene kogu nendest suurt tuld sünnitada wõib. Kõwade ainetes süttimis- ja leegi-
punktid wanguwad umbes 100° ja 200° wa-
hel. (Järgneb).

Tiisikus ja prostitutsioon.

Dr. med. J. Samson, kes Berliinis üht tiisikute haigemaja juhib, on omale ülesandeks teinud selgitada, mis osa avalikud naisterahvad tiisikuse laiali laotamises etendanud. Selgub, et prostitutsioon mitte ainult kui suguhaiguste allikas kardetav ei ole, vaid et tema tõttu ka tiisikut juurel mõõdul laiali laotatakse. Tuleb ju avalik naisterahvas jägedasti kõigelahemasse lookupuutumise meesterahwaga, kusjuures haiguseidud väga kergesti edasi antakse.

Kuid politsei võib avalik naisterahwaid eraldada ainult siis, kui nemad suguhaigust põewad, Rahwa terwishoiu mõttes ei tohiks aga lõendada, et tiisikus vähem hädasohtlik oleks, kui suguhaigu-

jed. On ju teada, kui väga juuri inimeseohwrid tuberkuloos rahwa käest nõuab.

Dr. Samson leiab, et politseilised ettekirjutused oleks mõimetud selle hädasohtuga mõibelda. Siin peafime avalik terwishoiu abinõusid käsitada mõtma ning wiimaseid inimlik-halastawas korras teostama, kusjuures ka sotsiaalne abi puududa ei tohiks. Kuid politseiline avalikkude naisterahwaste registratsioon, kui sanitaarne abinõu, peaks püsima, sest et ilma temata meie ei teaks, kelle kohta teatawaid terwishoiu abinõusid maksma panna.

Oleks ehk aeg, et ka meie wastawad mõimud selle käsimume peale oma tähelepanu pööraks. —g.

Kirjadest toimetusele.

Mafjude fiseendumiseks politsei läbi.

Igal politseinikul on teada need raskest, millede all politseiametnikkude tegewus mafjunõudmistele läbi väga tuntawalt kannatab.

Nende kohustuste kõrvaldamiseks on raste teid otfsida; kuid nende kergenduseks oleks minul besda järgmist, mis ehk loodetawasti asjaolu parandaks.

Kui mafjunõudmist liigitada, siis leian mina neid nende tekkimise alal kahte liiki olewat, esimene liit oleks: mafjualustest ärarippuw ja teine nendest mitte ärarippuw.

Esimese liiki kuuluks need mafjualused, kellel oli teada, et temal maksta tuleb teatawa tähtaja jooksul, kuid tema wabatahtlikult ei õendanud, ega awalbanud ka palwet, et temale majanduslistel põhjustel mafjutähtaega pikendataks. (Teatawasti on mafjumääramate asutuste poolt neil aladel mafjualuste palwetele wõimalust mõdda wastu tulnud). Sarnased mafjualused on rõhuv enamused, kes meelega politseiametnikkudele tödd kaela ajawad. Nad on forratumad maksjad.

Teine liit oleks sarnased maksjad, kelledele mafjunõudmine ootamata tuleb ehk kellel teada on, et neid mitrigugune mafjukohustus ootab, kuid amet-asutusele oli juba mafju määramise puhul teada, et isikul sel korral maksta wõimata, nagu kohtumafjud, trahwid j. n. e. ehk administratiiv-trahwid ja wäljamaalastelt nõutawad elamislubade rahad, mille suurus mafjualusele ennemalt teadmata ja mida tema on kohustatud õiendama ainult esimese politseilise nõudmise peale.

Mafjunõudmist nende rohuse järele liigitades leiame, et neist vähemalt 0,9 esimest liiki on, kusjuures vähemalt $\frac{2}{3}$ nende mafjualuste peale langetab, keda võib julgesti forratumateks maksjateks lugeda. Niiud oleks minu nõuandmine jelles, et kõiki selle läbi tekkimud raskest tagajärgi nende eneste kanda jätta. Winiutus-% ja lkaraha peaks

nii palju juurendatama, et neist saadud tuludest mõiks tarwiline jagu ametnikka palgata, kes ainult esimese liigi mafjunõudmised täidaksid. Sellega saaks politseiametnikkelt tuntaw osa tödd ära wõetud ja neile wõimaldud rahuloldawamalt oma hädaliemaid ja tarwilisemaid kohuseid rahwa huwides täita. Korratumate maksjate arw aga wäheneks selle läbi tingimata ja üleriiklised huwid saaks tuntawalt parumuse poole minema.

Raiooniüsem II.

W. a. „E. Politseilehe“ toimetus!

Et alati ja wiimase ajal ijeärans rahwa seas arwamine maad on wõtnud, et kordnikkel midagi teha ei olla, siis palun juurelihtatud kirjatuikile Teie lehes ruumi lubada. Digu see tükk ka ühtlasi ajaliseks wastuseks „E. P.“ nr. 12. ümmumud „Kordniku soowi“ peale.

Ülm allatud „Kordniku soowi“ lugedes, millest aru sain, et ilka meie ajal ja ijege Eesti wabarri-gis, kus ajalibeduse hädakisa kuulaja kõrwad hullab, kohti leidub, kus mõid rahulikult mõned tunnid puhata, jalgu seina peale ajada, kawatat mõtta, magada, raamatuid lugeda, ja peale selle weel igawust tunda.

Meie seihame kah omaaja postipeal ära, kuid see ei ole mitte kõik. Palun alljärgnewat mitte adwo-kaadi tödga ära wahetada, sest adwokaadil nii palju kirjutamist, rääkimist ja käimist tödpeewa kohta ei tule, kui meil aja kohta, mil wabad peafime olema. Kuulub minu jaostlonda ligi paartuhat elamisku. Urwate, misjugele õiendus nendega mõiks olla? Urwate, järel waadata, et nende seas tükk, kakelust ja wargust ette ei tule, et keegi neist joobnult tänawäärde magama ei jää ehk rumalusi juust wälja ajama ja laulma ei hakka, ehk seda, et nende majade ehted ja tänawad

puhtad mustusest, et lumi weetud ja igasugune lord peetud, ning see on kõik? Ei, see ei ole veel kõik, jellepeale lähed muidugi aega, aga meil on veel kauplused, poed; tarvis teada nende suurused, patendid, millal asutud, mis müüvad, omanikud ja kudas need sündinud, mis nimi, ees- ja ija- muidugi, kas naised, lapsed, jella, õpipoisjad, ametnikka, töölised, hobuseid; mitu ruumi, kui suured, kas aidad, laudad ja tont teab, mis ikka veel. Siis: jeltid, mis ajast, kas oma või rahva laste pärast, palju isikuid eesotsas ja kes jne. Kinod, teatrid, siise- ja väljajõudukohad, kõigi kohta sama laul; siis tänavad, majad, majaanikud, kortevite arv, nende omanikud, kooliõpilased, perekondade arv, nende koos- ja lahuseisjad jne. Meil on palju väljamaalast; jälle kirjuta, kas juut, wene-, jaht-, leedu-, läti- või muulane, kust tulnud, kuhu läinud ehk lähed, mis ajast jne. Siis korraga tarvis üldist rahvaarvu teada, nende nimesid, wanadused jne. Seal tulewad neile kõigile jälle oma tulu-, äri-, patendi-, liha- ja muud maksulehed ja teated kätte kanda ja siis jälle allkirju mõtta, jne. Siis kohtulased, kutsed, teated, protestid jne. Harilikult kuuluvad eelnimetatud

teated, rahva poolt, trahwi alla ning tuleb sul trahwiummadest teatada; oled teatanud, siis hakka neid summasid kokku ajama. Umbes näbala pärast jaad maksjatele jälle kviitunge kätte miia, sest korraga kviitungi väljaandmise võimalust kordnikul ei ole. Arusaadaw, et igalord esimese käimise järel teadlikult teateid ei saa.

Seal on korraga linnawalitsusel tarvis omakorda samu teateid, anna aga jälle jälle teada; siis tarvis hobuseid, lehmi, lambaid, lamu, kukki, koeri ühes nende järeltulera ja kordunud suguwõsaga jne. Siis: lookitud, saanid, veed, wanad, töllad, autod... — Ja kas see on kõik? — Ei, ei, — palju, palju on veel, kuid maapäästan teie näwid ja jätan nende edasise üleslugemise.

Saite nüüd ehk wälise pildi meie tööt? Müüd jääb ka meil puhtajaks mõne tunni aja aega üle, mida meie harilikult „wäga lõbusasti“ saame oma perekonna jeltis, mis meil enamasti igal naisel, lastest koos seisab, mõbda jaata... Arwate ije, kuidas? Kuid meie ostame jelle pistu eest tänuks olla, sest meid kihutab taga wa sõber kõht, ning teadmine, et jeda teeme riigi lastus.

Provintsi linna wanem kordnik.

Kohtutoast.

Salakuulajad tabatud.

Märtsikuul läinud aastal sai Narwa kaitsepolitsei osakond teada, et Lommi mõisa juures, Narwa taga, kohalikkude elanikkude poolt Wene salakuulajate poolt kogutud teateid läbi traattõkete Wene maale edasi toimetatakse. Asja juurdlemisel saadi teada, et Gulkowo külas elutsew Iwan Jakowlew asja jegaud. Tema juures pandi läbiotsimine toime, kuid midagi kahhlast sealt ei leitud. Ülekuldamisel kaitsepolitseis seletas Jakowlew järgmist: jell ajal, kui Eesti-Wene piiri ei olnud veel kindlaks määratud, läinud ta sagedasti üle piiri erapooletul maaribal. Ühel kullapidul saanud ta kokku Wenemaal elutsewa erdise Gulkowo küla elanikuga Ija Mihailowiga. Weebruarikuul l. a. saanud ta Mihailowi käest kirja, mis salaja üle piiri oli toimetatud. Kirjas kirjutatud Mihailow, et ta traataia juurde tuleks läbirääkimistele. Traattõkete juures saanud ta tõesti Mihailowiga kokku, kellega keegi Nikolai Prokofjewi nimeline ift kaasas olnud. Seal seletanud mõlemad, et salakuulamise otstarbel on tarwidus Narwaga ühendust pidada ja joowatanud temale jeda kohustust oma peale mõtta, lubades jelle eest hästi makssta. Tema olnud jellega nõus, jell kohustus seismud ainult jelles, et traataia juurde kirju tuua teatud isikutelt, kes Narwas elutsejid ja Wenemaa poolt neile jälle kirju wastu mõtta. Kõhe saanud ta

1000 marka. Esimese kirja saanud ta ka kõhe ja see olnud adresseeritud Narwas elutsewale Alexei Pawlowskile. Kirja teinud ta kahti ja sealt leidnud ta ettekirjutuse, teateid koguda Eesti sõjawägede üle. Selle kirja peale wiinud ta warsti Pawlowskilt wastuse. Hiljem leidnud Mihailow, et Jakowlew on kajulikum muu ameti peale ja kaskinud siis kirjade edasitoimetamist Sajonje külas elutsewa Nikolai Nikiforowi hoolets jätta. Sellest ajast halanud Nikiforow traataial jaadud kirju tema kätte tooma. Kõigis järgmistes kirjades nõutud teateid Eesti wägede üle, nimelt — kuidas jännib Eesti polkude ühendamine loondatud polkudesje, misjuguised polgud ühendatse, kui palju wäesjades mehhi, kus asuwad patareid j. n. e. Kõikide nende küsimistele peale kogunud Pawlowski Narwas teateid ja saanud tema ja Nikiforowi läbi Wenemaal. Hiljem tehtud Jakowlewile ülesandeks teateid koguda Narwas ajuwate patareide üle.

Teisikordisel läbiotsumisel leiti Jakowlew juurest kiri, milles nõutakse teateid sõjawägede koosseiju, patareide asukohta, sõjawarustuse ja põhja-lääne armeelaste üle. Peale Pawlowski saanud Nikolai Prokofjew Jakowlew ja Nikiforowi läbi kirju oma emale Sophie Serkalowale, kes samuti Narwas elutsej. Serkalowa saanud wastuseid Prokofjewile, mida tema juures elutsew Jegor

Kurõjhem valmis kirjutanud, kuid nende kirjade siu jäänud Jalowlewise teadmataks.

Sõjaväe teadeteletoomise osakonnas olevate teadete järele seifid Iija Mihailow ja Nikolai Prokofjew Jamburis asuva wastuluuramisosakonna teenistuses. Pawlowskit, kelle õige nimi Alekssei Platonow oli, läks korda wahi alla wõtta, kuid ta jooksis tohe sõdurite käest, kes teda jaatfid, ära ja jenni ei ole korda läinud teda tabada.

Teiste lohta tuli asi sõjaringkonnalohtus arutusele, kus Wiru maak. Narwa walla kodanik Nikolai Aleksandri p. Nikiforow U. N. S. § 111 p. 1 põhjal 8 aastaks sunnitööle mõisteti. Sama walla kodanik Iwan Gawrili p. Jalowlew, 16 a. wana — mõisteti 3 aastaks wangi ilma õiguste kaotuseta.

Tempelmartide wargus.

Augusti lõpul 1920 a. ilmusid Tallinnas müügile 50-margalised tempelmargid, mis sel ajal weel awalikule müügile ei olnud lastud. Juurdlusel läks krim.-politsei agendil Kullerkupul korda kindlaks teha, et marke Tina tän. nr. 3, kort. 20 müüakse. Tutawat kaasa wõttes, ilmus tema kohale ja küsis martifid osta, mispeale korteris elutsewad wennad Erich ja Elmar Kullid temale seitse ja pool lehte marke, nominaal-hind 50.000 mt., 25.000 marga eest müüa pakkunud. Müüjad aresteeriti ja toimetati krim.-politseisse, kus selgus, et margid müümiselks olid saadud riigikontrolli noorem, re-

widendi Woldemar Rõrtji käest. See tunnistas ennaft martide warguses süüdlaseks, seletades, et tema augusti algul riigi wäärtmärkide valmistamise osakonna trükitöös walmelkorral olles märganud ühe kapi lukust lahti oawat, mis küll kinni pitseeritud, aga pitser nii pika nõõri otjas olnud, et wõimalik olnud kappi awada pitserit rikkumata. Rõrts wõtnud kapist ühe pakki tempelmärke, 650.000 marga wäärtuses; margid annud ta edasimüümiselks osalt wendadele Elmar ja Erich Kullidele, osalt Paul Roosile ja Abram Straschile, kes osa neist ka juba ära olid müünud, kuna osa neist weel kätte jaadi.

Rõhtuistungil Tallinna-Haapsalu rahulogus tunnistasid Wold. Rõrts ja Elmar Kull endid süüdlaseks, teised mitte; rahulogu mõistis Wold. Rõrtsi, 25 a. wana, ja Erich Kulli, 26 a. wana, kummagi 1½ aastaks wangiroodu, Elmar Kulli, 24 a. wana, üheks aastaks wangi, ning Paul Roosi, 23 a. wana, ja Abram Straschi, 19 a. wana, kummagi kuueks kuuks wangi.

Õhtuse peale koebasid Erich Kull, Roos ja Strasch kohtupalati, paludes endid kohtu poolt õigeks mõista, sest nad pole teadnud, et margid warastatud olid; nimelt olla Strasch täiesti kirjaostamatu ega teada martide wäärtuseft midagi, kuna Erich Kull ennaft ainult wenna kuriteo jälgede warjamises süüdi tunnistas. Rõhtupalat kinnitas rahulogu õhtuse.

Sündmused.

Kriminaalpolitsei ametniku kallale tungitud.

28. märtsil j. a. tulnud Pärnu osakonna wanem ametnik Ausmann'ile järele tundmata meeste rahwas ja küsinud: „Mis asjamees sina oled, mis ja siin hulguud?“ Tundmata nõudnud Ausmann'ilt isikutunnistust, tähendades, et tahab wiimast kontroleerida. Ausmann'i küsimise peale, kes tema on ja mis põhjal tal õigus on isikuid kontroleerida, nimetanud tundmata isik end Didermanniks, kuid mingisugust tunnistust pole temal ette näidata olnud. Ausmann ardnud tundmatule teada, et tema kriminaalametnik on ja nõudnud, et ta osakonda ligi tuleks, tema isiku kindlaksteegemiseks. Tundmata isik pole seda nõudmist täitnud, waid hakanud Ausmann'i sõnadega ahwardama, kusjuures käe tasku pistnud. Ausmann jeda nähes wõtnud rewolvori wälja ja nõudnud, et wõõras käe taskust wälja wõtaks, kes jeda pole aga mitte kuulnud, waid ahwardades lähenema hakanud. Hoiatuselks lasti Ausmann paugu rewolvorist õhku. Ka selle hoiatuse peale pole tundmata isik käit taskust wälja wõtnud, waid tunginud iska ligemale. Taganedes tundmata

isiku ees, hoiatanud Ausmann teda weel, lubades pihta lasta, kuid wõõras sellest hoolimata wõtnud puks-noa taskust wälja ja tunginud iska lähemale. Selle peale lasti Ausmann wõõrale parema käe pihta. Peale haawamist jai Ausmann kordnik Rõnnm'e abiga tundmatult puks-noa käest ära wõtta ja teda politsei arestimajasse toimetada.

Kallale tungija on Sauga walla kodanik Arnold Madise p. Didermann, 24 a. w., kohtu poolt enne mitmel korral karistatud, kes Ausmann'i kui kriminaalpolitsei ametnikku tundis.

Tapmine.

Õhjel wastu 25. märtsi j. a. on Laemere wallas, Laamne külas, Lepiku wäikekoha peal Hans Miiskli p. Rõrewares ja tema õde Ann ära tapetud. Rõrewares on püsikuuluga peast ja Ann rinnust läi lastud. Tapmine on arwatawasti toime pandud rööwimise mõttes. Rööwliid on kõik majakraami laiali pildunud ja aidauljed fisse murdnud. Rõrewaresjed olid tuntud rahwa seas, kui rikkad inimesed. Juurdlus käimas.

Riivottamine.

30. märtsil j. a. kella 5 ajal peale lõunat on Sõmeru wallas, Bõhja külas, Baitseangu talu rentnik Jakob Jaani p. Tennemann Riivottituse tagajärjel ära surunud. Riivottituses raskesti haige on sama talu omanik Gustav Hansu poeg Kari. Riivot on wiina hulka pandud, mida ülalnimetatud isikud joonud. Juurdlus käimas.

Tume lugu.

21. märtsil j. a. sõitis Jõhvi walla Põddubje küla kodanik Nikolai Grigori p. Boh 7. jalaväepolgu 8. pataljoni 4. roodu sõduri Kolonowi ja Westiga Mihailona küla kordoni nr. 20, kus sõit üheskoos wiina joonud ja wiimaks õdumajale jäänud. Nikolai Boh, kes nimetud sõdurite woorimees oli, heitnud peale joomise põrandale magama, kust hommikul surmalt leiti. Sõdurid Kolonow ja Westi on peale juhtumist ise Wenemaale põgenenud.

Siendus.

Tallinna kriminaalpolitsei ülem kirjutas meile: — Teie autoaäri lehes ilmus teade, et erikõrge tootlusministeeriumi ametnikud Andewei ja Sabicht 17. detsembrist 1919 a. kuni 21. jaanuarini 1920 a. Pehra jaamas on Bõhja puupapimabriku puud 37 wagunit rekwireerinud ja need kõrvaldamise mõttes erakõrgetele müünud. Teie ja-luseadmijeks teatan Teile järgmist:

— Toimepandud juurdluslega on kindlaks tehtud, et tähendud isikud 17. detsembrist 1919 a. kuni 21. jaanuarini 1920 a. tootlusministeeriumi teenistuses ei seisnud, küll aga 23. detsembrist 1918 a. kuni 8. jaanuarini 1919 a., mil nemad Pehra jaamast 37 wagunit puud tootlusministeeriumile rekwireerisid; nendest puudest on ministeerium 22 wagunit ja, ministeeriumi teadmisel, — linna kütte-osalond 15 wagunit jaanud; seega siis langeb igalugune kahklus hr. Andewei ja Sabicht pealt ära.

Küsimised ja kostmised.

701. Raitoonitülem II. Küsimine. „E. Politseilehes“ nr. 16. j. a. lk. 268 on ühe küsimuse kohta „Surnukehade edasitoimetamises“ wastus antud, et selleks seaduses juhtnõude ei ole jne., millest peab järeldama, et sarnasel juhtumisel raitoonitülem oma äranägemise järele peab talitama, ehk jälle, kuidas tema lähem ülemus teda kähib. Küsimusest saatmise kulude asjus peab järeldama, et see lõpult wastatud ei ole (wähemalt ei ole öeldud, mis seisukohta sel korral wõtta). Oleks tungiwalt soovitatav, et küsimus lahendataks.

Wastus. Kui maksma seaduse järele surnukehade lahtilõikamine leidmise kohal toimetud peab saama, siis ei wõi ka politseid kohustada surnukehade saatmist lahtilõikamiseks, pealegi omal kulul, toimetama.

629. „P. I.“ tellija 3752. Küsimine. „E. Politseileht“ nr. 13-as küsimise nr. 483 p. 1 ja 3 peale antud wastused ei ole seadusega kokkukõlas.

Adm.-trahwide asjus Rahul. N. S. (изд. Н. С. Таганцева 1913 г.) lehek. 102 § 23 ja § 25 lisa p. 4 ja 17, milles toonitakse, et adm.-trahwide asjus „maksujõuetuse“ all tuleb arvata mitte süüdlase kodanikst maksujõuetust, waid üksnes seda, et temal trahwindumise korral faktiliselt wõimalik ei ole rahapuudusel trahwi ära maksta, misjulgust seadust aluseks wõttes Pärnu-

Wiljandi rahukogu 30. apr. 1920. a. Jüri Peetsoni kaebtuse asjas ka otsustanud süüdlase waranduse müügi alt wabastada ja süüdlasele õiguse jätnud rahatrahwi asemel arestiaega istuda, sellepeale waatamata, et süüdlane faktiliselt maksujõuetu ei olnud.

Wastuse armustus on ekslik, sest et Rahul. N. S. §§ 23 ja 25 juure käitwad Se-nati seletused (p.p. 4 ja 17) ei käi mitte administratiiv-trahwide kohta, waid kohtu-otjuste järele pealepandawate trahwisummade kohtuliku fiksendumise korra kohta. Muudugi mõista ei ole ka adm.-trahwide fiksendumise juures tsiviil-maksujõuetuks tunnustamist waja, mis Ts. Ap. S. järele sünnib ja keerulise protseduurina esineb; seda ei ole ka wastuses öeldud. Kuid adm.-nistr.-wõimu poolt pealepandud rahatrahwi fiksendumine süüdlase warandusest peab sündima ka wastu selle tahtmist, kui seda trahwimäärusest igal isikul korral järeldama peab ja kui trahwialusel faktiliselt warandust olemas on.

656. Eugeja B. R. Küsimine. Metfajulekahjuhordadel on metfajade omanikud kohustatud tasu maksma tulekustutajatele-tõblistele Metfajade sead. § 618 põhjal ja „R. T.“ nr. 45 — 1921 a. wäljakuulunud palganormide suuruses. Kui aga metfajehk maaomanik, kelle maa peal politsei korraldusel tulid kustutati, keeldub waba-

tahtlikult jeda raha töölistele maksma, kas on siis poliitsei kohustud jeda raha metsaomanikult tööliste kasuks vastu- waidlemata korras sisse nõudma (wiimased nõuawad tasu), wõi tuleb töölistel ise jeda nõudmist kohtuteel ära õiendada?

Wastus. Tulekustutamise kohustus on ette nähtud B. E. S. § 1060. Tasu peale, mis metsaomanik kustutamise eest maksma peab, tuleb waadata, kui palga peale. Sisse- nõudmist tuleb toimetada harilikul kohtu- teel nõudmise korras. (Wõrdle ka kroonu Wastuwaidlemata nõudmise korra (Wene Sead. Kogu XVI. k. 2 j.) § 1 ühes märku- sega).

352. —4. Küsimine. „R. T.“ nr. 18 1921 a. avaldatud lasteriistade hoidmise kohta käiwa määruse § 4 järele tuleb iga lasteriista=loa eest selle kättesaamisel 100 mk. maksta, misjulgune summa lubalehel tempelmargides ära tasutakse. See fõrd ei ole otstarbekohane, sest et lubapidamine ühe ja sama lehe peal kestab mitu aastat, kuna seal peal olewad tempelmargid riis- feksaamise ehk murdumise tagajärjel ja- gedasti ära tulewad. Sellepärast oleks soo- witaw, et määratud maksu puhtas rahas tajuma hakataks.

Tõtib küsimus, kas soowitatud fõrd on fõttufõlas seadustega, näituseks tempel- maksuseadusega?

Wastus. Tempelmargidega tulewad ta- suda kõik need maksud, millede tasumis- wiis seadustes, eriti tempelmaksuseaduses, just tempelmargides on ette nähtud. Et lasteriista=loa eest wõetaw maks mitte seaduse, waid Wabariigi Walitsuse mää- ruse põhjal on peale pandud, siis oleks ehk küll weel koguni seaduspärasem, kui jeda maksu puhtas rahas tajuma hakataks. Kuid selleks on waja Wab. Walitsuse määrust wastawalt munta.

537-2. Eugeja 4858. Küsimised. 1) Kas wõib isikult, kes ajutiselt wangis wiibib, täitmislehe põhjal sunduslikult tema wa-

randusest trahwi sisse nõuda, kui isik nõus- olekut awaldab nõutawat summat peale karistusaja äraistumist wälja maksta?

2) Kuidas tuleb toimida waestelaste waranduse üleskirjutamist peale nende wa- nemate surma, kui neil otsekoheseid sugu- lasi ehk hooletandjaid pole? Misjulguse korra järele ja kellele üleskirjutud waran- duse nimekirjad tulewad jaata?

Wastused. Wastus selle küsimuse peale erineb selle järele, misjulgusest rahatrah- wiist jutt on. Kõigepealt räägib küsija täit- mislehest, sellega peab arwama, et ta siin ainult neid trahwisummasid silmas peab, mis kohtuotsuste järele peale on pandud. Nende trahwide sissenõudmise jaoks on end. jenat kahesuguse praktika loonud:

1) nõndanimetatud puhtad rahatrahwid, mis otsekohese karistusena süüteo eest on määratud; siin ei ole wõimalik sundusli- kult trahwi sisse nõuda, kui trahwialune teada annab, et tal selleks käesolewal kor- ral wõimalust ei ole, waid trahw tuleb arestiga wahetada (S. E. 95/24) ja 2) trah- wisummad, mis siskuse huwi rahuldami- seks on määratud; siin on sunduslik sisse- nõudmine wõimalik, kuid jeda ei toime- tata mitte kohtu poolt, waid wastawa sis- tuse asutuse kaudu (Sen. Sel. 18/78 nr. 37).

2) Üleskirjutamist peawad toimetama wastawad kohtuasutused: wallakohus (Wallakohu s. §§ 206 ja järgm.), hooletan- dekohus („R. T.“ nr. 55/56 — 1920) ja ko- halik rahukohtunik (Tj. k. p. s. §§ 1971 ja järgm.). Kuidas jeda toimetatakse, selle kohta sijaalduwad ükikasjalised eeskirjad tähendatud seadustes.

599. Tell. 2702. Küsimine. Kas ninime- tud „õnneratas“ (laataldel, rahwarikkais kohtes jne. ülesseadmiseks) kuulub nende õnnemängude hulka, mis keelatud Hea- korra ja julgeoleku seaduse § 173 ja Rahuf. nuhtl. sead. § 46 põhjal?

Wastus. „Õnneratas“ kuulub sarnaste õnnemängude hulka, mis § 173 järele kee- latud on.

Ametlik osa.

Päewakäskudest.

Siseministri:

31. märtsil s. a. nr. 9.

§ 1. Administratiivsejate peawalitsusel üle anda poliitsei-peawalitsusele, arwates 1. aprillist s. a.

- 1) Poliitsei ja wallawalitsuste poolt jaadetawate isikutunnistuste ja hobusepasside aruannore rewideerimine;
- 2) kongresside registreerimine ja
- 3) lubaandmine korjanduste, loteriide ning näi- temüükide jaoks.

Politseipeawalitjuse ülema:

31. märtsil j. a. nr. 24.

§ 1. Lääne maakonna politsei 37. raiooni ülemaale Kreemann'ile määrati autajaju tähtsa kurtategija tabamisel ülesnäidatud wahwuse ja energilise tegewuse eest 500 marka.

§ 2. Lääne maakonna politsei 36. raiooni ülemaale Ronger'ile ja 40. raiooni ülemaale Siie'le määrati autajaju waraste tabamisel ülesnäidatud energilise tegewuse eest — esimesele 1000 mrt. ja teisele 500 mrt.

Raudteepolitsei ülema.

27. märtsil j. a. Nr. 30.

§ 1. Mitmetel korradel etteulnud küsimuste puhul seletan siinkohal kõigile jaoskonnahematele, et raudteepolitsei walwe alla läiwad peale üldiste teede — weel juurdeõidu-teed ja -harud, mis arwatud üldistes tarwitamises. Juurdeõidu-teed eht -harud, mis eratarwitamises nende omanikkude käes, politseilise walwe juhtes kuuluvad kohtadel linna ja maakonna politseiasutuste alla.

29. märtsil j. a. Nr. 31.

§ 1. Ihe etteulnud juhtumise pärast pakitandjaga reifija asjade kadumise puhul arwaban siin teadmises weneaagse walitjewa senati otjuse 1900 a. nr. 85, mis järgmine: Walitjew senat leiab, et jaamade juures olewad pakitandjad wõetakse teenistusse raudteepolitsei poolt reifijate huwides käsi-pakkide kandmises, mil põhjal tuleb neid lugeda isikuteks, keda määratud raudtee poolt töö tarwis, mis ühenduses kraamimeoga. Raudtee põhjeaduse § 5 põhjal on raudtee wastutaw wigastuste ja kahjude eest, mis tehtud teenimasolewate teenijate poolt, ja ka teiste isikute poolt, kes raudtee poolt määratud tegewusje kraamimeodamises ja mis selle teoga ühenduses. Selle paragrahwi täiupidamise mõiste all on raudtee wastutaw kahju eest, mis tekkunud pakitandja läbi tema teenistustohuste täitmisel käsi-pakkide fiseelamisel wagunisse, mis mõõdapääsemata ühenduses teguwiihiga alalhoidmise mõttes luni reifijale pakkide äraandmiseni. Sellele ei läi jügugi wastu sama raamatu eaduse § 30, kus küll belud, et reifija kohus on walwata oma pakkide kaotamineu järele, ühes sellega aga kohustab raudteed enmast kõiki rippuwaid abindusid tarwitusele wõtma nende pakkide alalhoidmises ja niijuguses hoiu-mõõduis on pakitandjate amet, kelle kohus on nimelt käsi-pakkide kandmine ja nende alalhoidmine.

Nimetused ja wabastused ameti alal.

Sifeministri päewalõfuga:

Nimetatud: Administratiwiasjade peawalitjuse asjaajaja Ernst Kalberg komandeerida tööle politseipeawalitjuse juure, arwates 1. aprillist j. a.

Wabastatud: Omatalitjusaasjade peawalit-

juse maa-asjade osakonna juhataja Karl Pommer tema omal palwel, arwates 16. märtsil j. a.

Politseipeawalitjuse ülema päewalõfuga:

Nimetatud wabapalgalisteks piiripolitsei kontrolldõribeks: Wiru maak. Wast-Marwa wallas „Smolnitsa“ kaubitjuspunkti demob. ohw. Woldemar Nikolai p. Smirnow, arwates 24. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Anohowa l. Seisler ja Co. kaubitjuspunkti Johannes Mardi p. Pihlit, arwates 27. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Poddubje l. Petseri maakonnawalitjuse kaubitjuspunkti demob. ohw. Karl Masfala, arwates 27. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Kopanski l. Hans Peda'i kaubitjuspunkti Jaan Koni, arwates 27. märtsil j. a.

Petseri maak. Slobodka wall. Beresje külas Eduard Jangas'i kaubitjuspunkti demob. sõjaw. Felig Jüri p. Schulz, arwates 29. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Wolkowo l. Petseri maakonnawalitjuse kaubitjuspunkti demob. ohw. Dskar Aleksandri p. Lepp, arw. 28. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Kamenta l. kaubamaja Bernhard Umidi ja Co. kaubitjuspunkti demob. sõjaw. am. Jaan Heinrichi p. Kraag, arwates 29. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. kauba-kontori „Tõõstuse“ „Gaitna“ kaubitjuspunkti demob. ohw. Johan Hansu p. Klafsmann, arw. 29. märtsil j. a.

Petseri maak. Irbosta wall. Sabobje l. Wladimir Orlowi kaubitjuspunkti Mart Märdi p. Sork, arwates 29. märtsil j. a.

Umbert paigutud: Petseri maak. Irbosta wall. Widowitshi külas Walter Rosenbergi kaubitjuspunkti w. p. piiripolitsei kontrolldõrina politseipeawalitjuse kätjutasametniku f. t. Armed Jakob p. Mender, arwates 1. aprillist 1922 a.

Wabastatud: Widowitshi kaubitjuspunkti wabap. piiripolitsei kontrolldõr August Jaani p. Uibopuu, arwates 1. aprillist j. a.

Ringkirjadest.

Politseipeawalitus, 30. märtsil j. a. nr. 1879/22701, kaatis politseiulematele täitmiseks järgmise aratirja Kalmere-Paide rahutogu teadaandest 3. märtsil j. a. nr. 2402 kohtupalati profurdõrile:

Rahutõhtumiskude teatamise järele tulewad ette juhtumised, kus politseiametnikud täitmislehtede põhjal süüdlaste wahialla wõtmisest kohtuasutustele ei teata ja sama ei teata igaford wangimajade ülemad süüdlaste trahwioja ärastumiseft. Sarnaseid juhtumisi on ka rahutogus ette tulnud, ja kohtuasutused on sunnitud kohtuotjuse täitmise üle järele pärima ja niimõisi ülelitiget kirjamahetust pidama.

Kriminaalpolitsei ametnikkude teine kursus.

10. märtsil f. a. lõppes teine kriminaalpolitsei nooremate ametnikkude ja agentide kursus. Kursusest võtsid 30 isikut osa, sellest 27 kursuse lõpetasid, kuna 3 agenti eksamikomisjoni poolt nõrgaks tunnustati.

Kolmas kursuse, millest 36 nooremat kriminaalpolitsei ametnikku ja agenti osa võtavad algas 18. märtsil f. a.

Seisvas esimeses räs, pahemalt poolt alates: kriminaalpolitsei inspektor W a o, Tallinna politseiülem S a a r, kohtupalati prokurööri vanem abi R õ u l, kriminaalpolitsei peawalitsuse ülem K u u s, kriminaalpolitsei inspektor L i i t, Tallinna kriminaalpolitsei ülem K a r s n a, tema abid: L a a n b e r g ja R o o h.

Rahutogu nimetus küsimust üldkoosolekul 20. veebruaril f. a. läbi arutades, otsustas: „Põhõrduda kohtupalati prokurööri poole palvega, korraldus teha, 1) et politsei ametnikud täitmis-lehtede põhjal süüdlaste wahialla wõtmise juures teataksid sellest aja-

wõtmata kohtuajutustele, selle täitmis-lehe järele jühikalme wahialla tuleb wõtta, jama ta talistustest, miis otjust kohe täita ei saa; 2) et wangimajade ülemad täielikud teated kohtuajutustele annaks kohtuotjaste täitmise üle.“

hinne ja laugusel aknast. Tuli detektiiv, alustas uurimist, kuid ei leidnud midagi kahtlustavat. Siis regi ettepaneku Smalley korterit läbi otsida. Nähtavasti lükkas see võõrastavalt sekretäri, kuid ta vastupanek oleks äratanud kahtlust, ja nii siis läksime, Jonston, detektiiv ja mina Smalleyga, kõi ta elumaja. Smalley võõrastetoa kapis leidsime samasuguse rahakasti, mis kadus klubi, ja selles — lastikese, mille jüu wiistümmend naela kulda ja mõned ühiskind shillingid.

Need üks kahtlustav asjaolu: Smalley kannatas ühtelugu rahapuuduse all, ja meie kahtlus leidis tõenduse kirja läbi, milles Smalley majapere-meest palus uurimaksju tähtajaga viivitada. Need oleksid jündistavad punktid.

— See on raske ülesanne, — pomises Grant. — Mis ütleb Smalley ise selle üle?

— Tema tõendab, et ostmud ühel ajal kaks lastikest, ühe klubi jaoks, teise oma tarviduseks. Wiie kümne naela tekkimisilugu seletab järgmisest: miis Smalley teeninud viimase ajal rahvalugemistöös raamatutogu juhataja abina. Ametis langenud talle osaks kellegi lugeja pealetükkivalt vähespanelil ülesastumine, kes nähtavasti teda meeletult armastama hakanud. Meiu pole ialgi temaga kõnelenud ja ei teadnud ta ta nime; peale teenistusest lah-

miit olla toonud keegi pakitse Smalley korterisse ja pakitse sissaldanud wiistümmend naela kulda. Raajas polnud ühtegi tähendust, mis aimata oleks lastitud, kelle poolt saadeti tulnud. Leidus ainult kaart, kus seisis trükitult: „Teie uastawa austaja poolt.“ Miis Smalley on walmis wandeega firmitama selle loo tõekstust, ja seletab, et wend pannud raha lastikesse hoinke, et esimejel sündjal juhusel lohe jälle ära saata.

Asja arutusel lohtus seletas Smalley, et mängutappa tulnud kaks klubiüiget malet mängima ja et nad mänginud jellest ajast peale, kui ta toajt kahtunud, kuni kella üheteistkümmeni, mil klubi harilikult sulutati. Tema jomade järele peab üks neist mängijaist waras olema, ehk nad jaatfid waruise jeltis korda.

— Wuidugi, jündistus põhjeneb, — tähendas Grant, — et Smalley ise toolid paigale asetanud, malelaua wälja toonud ja sisse seadnud korra, mis tõendab mõiks tema teooriat sel juhtumisel, kui kahtlus tema peale langetis?

(Järgneb.)

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.
Wastutaw toimetaja: R. Reinberg.

Kuulutused.

Tunnustakse maksusetaks kadumäläinud isikutunnistused järgmiste nimede peale:

- Föder, Johanna Karli t., wälja antud Tall. I. pol. 21. 2. 20., nr. 10933. (2614)
Kurwits, Kelly Otto t., wälja antud Pärnu I. pol. 2. 12. 19., nr. 2280. (2614)
Jtter, Anna Riisa t., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 959.
Awik, Johann Riina p., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 647.
Semberg, Mihkel Melanie p., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 9555.
Nõmm, Georg Jakobi p., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 4686.
Lepp, Jakob Mihkli p., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 10811.
Nauts, Nikolai Antoni p., wälja antud Pärnu I. jsk., nr. 996.
Null, Mihkel Hansu p., wälja antud Pärnu I. jsk. pol., nr. 2844.
Oiter, Jüri Andrese p., wälja antud Taali wallaw., nr. 392.
Roch, Elli Karli t., wälja antud Rääma wallaw., nr. 26.

- Rõun, Piina Beetri t., wälja antud Pati wallaw., nr. 750.
Ilmas, Altiide Tõnise t., wälja antud Tall. I. pol. 5. jsk., nr. 3417. (7628)
Siiban, Jaan Jaani p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1919 a., nr. 3026. (7620)
Johanson, Peeter Peebu p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1920 a., nr. 12484. (7621)
Arens, Mihkel Aleksei p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 24. 11. 19., nr. 26. (7622)
Gerasimowa, Silda Johannese t., wälja antud Tall. I. pol., nr. 790. (7623)
Singbusch, Karl Jüri p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 27. 4. 20., nr. 10564. (7624)
Leither, Katarina Müri t., wälja antud Rõru wallaw., nr. 268. (7625)
Perens, Marie-Therese Karli t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 8. 12. 19., nr. 2925. (7626)
Prigo, Ernst Juhani p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 6. 10. 20., nr. 12409. (7627)
Tüül, Amalie Gustawi t., wälja antud Rõna wallaw. 1921 a. (7611)

- Berzinsky, Valentiina Sergei t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1921 a., nr. 14394. (7612)
- Britsmann, Walter Wolhemari p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 14. 11. 21., nr. 15039. (7601)
- Piimal, Alfred Mihkli p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 21. 1. 22., nr. 13343. (7602)
- Selge, Miina-Sophie, wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1921., nr. 13594. (7603)
- Siisberg, Piisa Mihkli t., wälja antud Tall. I. pol. 4. jsk. (7604)
- Südig, Agathon Juhani p., wälja antud Tall. I. pol. 17. 2. 20., nr. 8164. (7605)
- Toome, Anette Peetri t., wälja antud Tartu I. pol. 2. jsk. 7. 1. 20., nr. 9723. (7606)
- Printsthal, Georg Alilde p., wälja antud Tall. I. pol. 4. jsk., 12. 6. 20., nr. 13336. (7607)
- Seliste, Jda Jaani t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1920. a. (7608)
- Ruuskmann, Juhani Karli p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. (7609)
- Prens, Anna Jaani t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1. 12. 19., nr. 1261. (7610)
- Simowald, Johannes Marti p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 3. 5. 21., nr. 13885. (7613)
- Mikker, Alwiine Hendriku t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 26. 6. 20., nr. 11568. (7614)
- Reeder, Anette Kaarli t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. (7615)
- Sein, Aleksander Juhani n. wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 16. 3. 20., nr. 8922. (7616)
- Jakobson, Johannes Pearna p., wälja antud Suuru wallaw. 1921 a., nr. 582. (7617)
- Volk, Auguste Johannese t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1919 a., nr. 1811. (7618)
- Johanson, Johanna Päri t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1919 a., nr. 3176. (7619)
- Holm, Aleksander Juhani p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 20. 3. 20., nr. 9139. (7620)
- Rudkowsky, Pauliine Joosepi t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 9. 7. 20. (7630)
- Samp, Kai Jaani t., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 8. 12. 19., nr. 2138. (7632)
- Sauja, Arnold Gustawi p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 1. 6. 20., nr. 11298. (7631)
- Werder, Johan Hanju p., wälja antud Uudla wallaw. 31. 12. 19., nr. 991. (4737)
- Gröön, Peet; wälja antud Wiljandi wallaw. 17. 12. 19., nr. 622. (7259)
- Eller, Mats Hansu p., wälja antud Riidaja wallaw. (7260)
- Einberg, Eliise; wälja antud Tall. I. pol. 13. 2. 22., nr. 7012. (5407)
- Stromann, Madis Jakobi p., wälja antud Küti wallaw. 14. 1. 20., nr. 164. (4694)
- Scharenberg, Olga, wälja antud... (6355)
- Tallikas, Jüri Mihkli p., wälja antud Paasvere wallaw. 12. 4. 20., nr. 768. (4690)
- Tedremäe, Eduard Jüri p., wälja antud Tall. I. pol. 3. jsk. 23. 4. 20., nr. 10428. (2438)
- Treimann, Rudolf Johannese p., wälja antud Nääwere wallaw. 23. 8. 21., nr. 1225. (4692)
- Weltberg, August Gustawi p., wälja antud Sinalepa wallaw. 31. 12. 19., nr. 576. (4949)
- Sommer, Jaan Jaani p., wälja antud Rapla wallaw. 8. 3. 20., nr. 1156.
- Sjöström, Lars Rohani p., wälja antud Warmse wallaw. 8. 8. 21., nr. 480. (4948)
- Rõõmusmägi, Leo Augusti p., wälja antud Saapsalu I. pol. 5. 12. 19., nr. 1411. (4865)
- Reisman, Tõnis; wälja antud... (5513)
- Piital, Mihkel Mihkli p., wälja antud Pärnu I. pol. 12. 12. 19.
- Pawli, Aleksander; wälja antud nr. 1921 all. (6357)
- Millistfer, Linda Jaani t., wälja antud Tall. I. pol. 2. jsk. 28. 4. 20., nr. 9098. (6831)
- Lindnärman, Amilde; wälja antud nr. 7044 all. (6356)
- Saats, Marie Hindreku t., wälja antud... (5510)
- Kärnik, Anette Aleksandri t., wälja antud Eõmeru wallaw., 19. 12. 19., nr. 1101. (4691)
- Tunnus'aste määsmu'etaks
 Kadumaläinud:
- Teder, Herman Mihkli p., sõjawäest waha'stamise tunnistus, wälja antud 1. Tallinna sõjawäehaigemaja üll. 15. oktoobril 1920 a., nr. 7863. (6579)

- Rohk, Johannes Ado p.**, isikut, w. a. Puurmani wallaw. 21. nov. 1920 a., nr. 1225; sõjav. wab. tunnist., w. a. Kuperjanowi partii.-p. 28. apr. 1920 a., nr. 557; tasuta maasaamise tunnist., w. a. sõjav. staabi korralduswal. reaosak. 2. detf. 1920 a., nr. 794. (2939)
- Rohk, Aleksander Ado p.**, isikutunn., w. ant. Puurmani wallaw. 23. mail 1921 aastal, nr. 1446; sõjav. wab. tunn., w. a. 6. jalaväep. 20. mail 1921 a., nr. 5022; tasuta maasaamise tunnistus, w. a. sõjav. staabi korralduswal. reaosak. 2. detf. 1920, nr. 734. (2939)
- Reiwategija, Karl Mardip.**, hobusepäss, w. a. Kaarepera wallaw. 8. detf. 1920 a., nr. 285. (2944)
- Saddejew, Feodor Feodotowip.**, peatusluba, w. a. sifeministri passiosak. 1921 a., nr. 18227, maksuusega 5. juunil 1921 a. — 5. juunil 1922 a. (2938)
- Sull, Hans Peetri p.**, hobusepäss, w. a. Karsti wallaw. nr. 241 all; sõjaväele registreeritud hobuse teatekaart, w. a. Pärnu maak.-wal., nr. 1419.
- Siimak, Johan Andresep.**, hobusepäss, w. a. Umbla wallam. nr. 320 all.
- Sostow, Jaan Jaanip.**, isikutunn., w. a. Laatre wallaw. 24. nov. 1919 a., nr. 40; hobusepässid nr. 23 ja 24, w. a. Laatre wallaw. 6. detf. 1920 a.
- Sikner, Hans Mihkli p.**, isikut, w. a. Koonga wallaw. nr. 1030 all; reserve-tunnist., w. a. 6. jalaväepolgust nr. 10226 all.
- Saga, Gustaw Mardip.**, isikut, w. a. Rakva linna pol. 1920 a., nr. 27340; sõjaväest wabast. tunn., w. a. korralduswalitf. nr. 12514 all.
- Saatmann, Johannes Joosep p.**, isikutunnistuse vastu antud kwiitung, w. a. Kufuse põlewifikaew. juh.; sõjav. wab. tunn., w. a. Wirumaa sõjaväekomisjonist.
- Sölder, Eduard Jaanip.**, isikut, w. a. Nõmme pol. jsk. 1920 a., nr. 2193; sõjav. wab. tunn., w. a. Pääsküla sõjavangide laagri ül. 1920 a. (6839)
- Sõigas, Jaan Mihkli p.**, isikut, w. a. Koonga wallaw. 21. augustil 1921 a., nr. 1215; reserve-tunnistus, w. a. 3. jalaw. div. intendandi-wal. 16. sept. 1920 aastal, nr. 4281/12705.
- Sõuna, Karl Jürrip.**, isikut, w. a. Piigwalla wallaw. 30. apr. 1920 a., nr. 679; sõjav. wab. tunnistus, w. a. 4. rahwawäe-polgust 28. apr. 1920 a.; hobusepäss, w. a. Wao wallaw. Seena Lepiksaare nime peale 15. weebr. 1921 a., nr. 979. (4791)
- Sõõn, Ado Tõnise p.**, hobusepäss, w. a. Wastsemõisa wallaw. 18. weebr. 1921 aastal, nr. 441. (6503)
- Tauts, Johan Mardip.**, sõjav. wab. tunn., w. a. Sakala partisaani-polgust 1. apr. 1920 a. (7258)
- Sirel, Paul Johani p.**, isikut, nr. 39; sõjaväest wab. tunnist. nr. 2907. (4167)
- Persmann, Eduard Johani p.**, isikut. ja hobusepäss. (4166)
- Riglas, Jüri Mihkli p.**, isikut, nr. 692 ja hobusepäss nr. 117. (4165)
- Mardo, Anton Seena p.**, isikut, nr. 200-b; sõjav. wab. tunnistus; Järva-maa asunikutalu tunnistus nr. 15.
- Rüdenberg, Oskar Tõnup.**, isikut, w. a. Wanduse wallaw. 2. sept. 1920 a., nr. 1444; sõjav. wab. tunn., w. a. Tallinna wahipat. 10. aug. 1920 a., nr. 3407. (7653)
- Ripsthal, Mart; lasteritista-luba, w. a. Harju maak. pol. 21. märtsil 1921 a., nr. 27. (2142)**
- Witta, Karl Marie p.**, isikut, w. a. Tallinna linna pol. 4. jsk., nr. 13558; wabadusristi tunnistus nr. 94; sõjaväest wab. tunn., w. a. Kalewi-Malewa polgust 21. mail 1920 a., nr. 5419. (6213, 6214)
- Sull, Martin Jaanip.**, isikut, w. a. Rakvere linna pol. 2. detf. 1919 a., nr. 1421; sõjav. wabast. tunnist., w. a. Wtru maak. rahw. ülemalt. (6687)
- Sill, Johannes Joosep p.**, isikutunnist. ja sõjav. wab. tunnistus. (4176)
- Marmel, August Reinup.**, isikutunn. nr. 360 ja sõjav. wab. tunnist. (4172)
- Reeser, Johannes Peetri p.**, sõjav. wab. tunn. nr. 13315. (4174)
- Selm, Jüri Jaanip.**, isikut, nr. 381 ja sõjav. wab. tunnistus. (4171)
- Mule, Otto Mardip.**, sõjav. wab. tunn. (4175)
- Gründorf, Otto Matfip.**, sõiduwoorimehe sõiduluba, w. a. Tallinna linna majandusosakonnast.

Rektaadala, 19. aprillil 1922. a.

kell 12 päewal müüakse Pihtla walla Reo külas, kodanik Mihail Kiwi päralt olew käfil

ehitataw puust
elatismaja

kohapealt äravedamiseks oksjoni wiisil, enampakkumisel Toomas Wahteri nõudmise tasumiseks 7618 marga suuruses summas.

Maja on hinnatud 15.000 marga alla.

Saaremaakonna politseiülem.

22. aprillil 1922. a. kell 12 päewal

müüakse

Saaremaakonna Torgu walla Kaunispaie külas üks waat seitse puuda **mafinadliga** ja jamal päewal kell 2 p. l. Sääre külas 784 kuuse lauda, mitmesugustes suurustes, mis meri randa ajanud on, oksjoni wiisil,

:: enampakkumisel. ::

Saaremaakonna politseiülem.

WAIMUHAIGE

Eduard MIHKELSON põgenes 14. aprillil 1921 a. Meeri wallast Tartu maak. Tema tundemärgid: 28 a. wana, keskmise kaswuga, pruunid juuksed, wurrud ja lõuahabe. Leidmise korral teatada Meeri walla politsei r. ülemale.

Meeri w. p. r. ülem.

Intell. neiu soowib Tallinnas 2—3 toalist

korterit

ehk mööbl. tuba. Tingimised kuni 25. aprillini s. a. postkast 338 „Rea“ all.

24. III. 22 on leitud Wõru renteist wäike mustast nahast

rahatasku

450 m. rahaga. Omanik wõib seda kätte saada Wõru mk. pol. I jsk. ülema 4485 kantseleist.

29. apr. s. a. kell 10

müüakse

Kuksema walla Kagawere külas, Jaan Tomingase päralt olewad:

- 1) üks kapi, hinnatud 800 mrk.
- 2) ühed leti-kaalud hinnatud. . . . . 1000 „
- 3) üks kummut, hinnat. 2000 „

enampakkumisel

ära tulumaksu ja koolitrahwi katmiseks 3254 marga suuruses.

Järwamaakonna politseiülem:
WENDA.

4182

26. aprillil j. a. kell 10

müüakse Mäo walla Murmsi külas, Triinu Ert'i päralt olew must lehm, hinnatud Mrk. 2000. — peale,

enampakkumisel

tema isiku- ja liitumatawaranduse maksude katmiseks 209 marga 74 penni suuruses.

4181 Järwamaakonna politseiülem: **Wenda.**

Järwamaakonna politseiülem kuulutab, e

28. aprillil j. a. kell 10

müüakse Mäo walla Murmsi külas, Anton Lembergi päralt olew punane lehm, hinnatud Mrk. 3000. — peale,

enampakkumisel

koolitrahwi katmiseks 1800 marga suuruses.

4180 Järwamaak. politseiülem: **Wenda.**

Kõigeodavamad

laulatussõrmused, [kellad, kuld- ja hõbe-
asjad. Ka parandustöö kiire ja korralik.

Eichelmann, Wäike Karja tän. 2.

6648

Shokolaad

TRILBI

A.-S. „Renommée“

7953

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

Kuulutus.

Kohtuministri määruse põhjal 27. märtsist
s. a. kõrgendatakse „Riigi Teataja“ kuulu-
tuste hinda

alates 1. maist s. a.

järgmiselt:

Harilikkude kuulutuste ühe weeru m/m rea
hinda 3 marga pealt 5 marga peale.

Kohtukuulutused 50 marga pealt 100 marga
peale, suuruse peale vaatamata.

Jsikutunnistuse maksusetaks-tunnistamise
kuulutused 30 marga pealt 50 marga peale.
6638 „Riigi Teataja“ kontor.

RESTORAAN

„IMPERIAL“

Nunne t. 12. Waksalist tulles esimene hotell.
Telef. 753. Telef. 753.

Lõunad k. 1—5. Kaardi järele igal ajal.
Soojad kodused kabinetid klaveritega ja
ilma.

Muusika kella 6^{1/2}—11^{1/2} õhtul.

7954 Austusega A. MURAKAS ja E. KADAK

Kuld- ja hõbeasju, seina- ja
taskukellasid soovitab odawalt
suures walikus

N. Zipukoff

7959

Wiru tänav nr. 20, Tallinnas.

E. T. K.

Eesti Tarwitajate Keskühisus

Tallinnas, Wiru wärawa puiestee nr. 15.

Üleriikline ühistegeliste ettevõtete suurkaubandusline keskkocht.

Liikmeid 250 ühisust, 100.000 liikme ja üle 300.000 tarwitajaga.

MURETSES JA MÜÜS KAUPE:

1917 a.	Rbl.	1.862.000.—
1918 a.	Emk.	4.269.000.—
1919 a.	„	38.418.000.—
1920 a.	„	210.971.000.—
1921 a.	„	850.000.000.—

Uusi liikmeid wõetakse wastu ja antakse nõu uute ühisuste asutamiseks.

6632

RIIDEKAUPLUS

Wennad J. & A. Schukleper

--- TALLINNAS, ---

Wana Wiru tänav 5.

Müük vähemal
ja suuremal
arvul.

7962

Keskküte,

wenfilatsioon, weesisse-
seaded, kanalisatsioon,

gaasiwalgustus, weewärgid, supelus-
sisseseaded, puurkaewude ja pumpade
sisseseaded, keeduköögid, käe- ja
auru-pesuköögid, desinfectsioon ja
steriliseatsioon. :: :: Samuti tehaakse

kõiksugu parandustöid.

Müügijaoskond

soowitab: torusid, pumpasid, kraanisid
ja ülalnimetatud sisseseadete jaoks
tarwisminew. üksikuid jagusid.

AKTSIA-SEKTS

K. SIEGEL

Tallinna osakond:

Lai tänav nr. 27.

7956

Postpaberit karpides

Päewapildi-
Postkaardi-
Salmi-

Albumid.

j. n. e.

Soowitab

Philipp Schaefer

Tallinn,
Harju tän. 21.
kõnetr. 12-12.

Paberi-, kirjutus- ja joonistus-
materjaali kauplus.

7961

Rehepeksugaraituurid
„BADENIA“.

ECKERTI

wiljaniitjad „DIWA“, heinaniitjad
„DIKSI“, reaskülwimasinad, hobuse-
rehad, kultuuradrad, seemendamise-
adrad, kahesahalised adrad, sookünd-
mise adrad, kartulimuldamise adrad,
kultiwaatorid.

RUD. SACKI

kultuuradrad, liht terasadrad.
Tsik-tsak-äkked igat sorti. Heina-
maa-äkked igat sorti. Wedruäkked
Osborne süsteem. Sõnniku- ja heina-
hangud. Labidad suures väljawa-
likus. Aiatööriistad suures välja-
walikus. Emailitud köögi- ja laua-
nõud parematest Dresdeni wabri-
kutest. Alumiiniumist nõud ja kõik-
sugu majandusasjad on alati meie
ladus odawate hindadega saadawal

G. ja A. Rothermundt
Raatuse tän. 2, Tartus
(Kiwisilla juures).

KIRJASTUS-ÜHISUS „KOOL“

Tallinnas, Suur Karja tänav 23.
Kõnetraat 7-92.

Suurem ja täielikum raamatukogu Eestis.

Kooli- ja lasteraamatud, ilukirjandus-
tooted wanemast ajast kuni wiimsete
uudisteni alati saadawal üksikult ja
hulgawiisi.

Wäljamaa ilupostpaber, kirjutustahw-
lid, krihwlid ja piltpostkaardid.

Kirjutusmaterjal, joonistuse abinõud,
büroo- ja kantseleitarwidused suures
walikus oma- ja wäljamaa ärideit.

Sündsam ostukoht riigi- ja omawalit-
susasutustele.

Raamatukogude kokkuseadmine ja
täiendamine wilunud asjatundja juhatusel.

Wõetakse tellimisi wastu Saksa kirjan-
duse, õpiraamatute ja õpiwahendite peale.
Müük üksikult ja hulgawiisi.

Jällemüüjatele hinnaalandus.

6635

SOOME tulekindlaid rahakappe

(Grundström'i)

mitmesuguses suuruses
soowitab ladust.

Ainuesitaja Eestis

Philipp Schaefer

Tallinn,

Harju tän. 21

kõnetr. 12-12.

Kontori tarbeasjade ladu.

7960

Suurim kalewikauplus Eestis

on kõigile ja igäuhele
tuntud Inglise kaubamaja

A. Taub.

:: Wiru tän. nr. 7. Tallinn. ::

Seal leiata parimat riidet
nii daamidele kui
:: herradele ::

odawaima hinnaga.

Kui soowite head teenimist, —
palun tulge ja tõestuge.

Palun hoolega adressi

A. Taub

tähele panna!

7958

Esimene Eestimaa Mehaaniline Saapawabrik ESTOKING

Tallinnas,

Suurel Tartu maanteel nr. 61-c.

Telegrammi adress:
„Estoking“—Tallinn.
Kõnetraat nr. 13-06,

walmistab suuremal määral, wõrdle-
mata headuses, wõistlemata odawate
hindadega igatseltsi meeste, naiste
ning laste

Jalanõusid.

Wabriku juures olewast ladust
müüakse suuremal arwul juht- ja
kroornahast meesterahwa nõrsaa-
paid, niisama ka sandaale mitme-
suguses suuruses.

Uksikute paaride wiisi on saapad
müügil paremates saapakauplustes
ja tarwitajate-ühisustes, niihästi pea-
linnas kui ka prowintsis.

6280

SHOKOLAAD

KAKAO

K a w e

- SHOKOLAADI KARBİKOMPWEKID -

7957

XX. Eesti näitus Tallinnas.

2.—11. septembrini 1922. a.

Loomakaswatus — 2.—5. sept., põllutöö — 2.—6. sept., tööstus — 2.—11. sept.

Näitusel on järgmised osakonnad:

I. Põllutöö.	VII. Kalaasjandus.
II. Põllutöömasiinad ja -riistad.	VIII. Metsandus.
III. Loomakaswatus.	IX. Põllumajandusline tööstus ja selle harud.
IV. Karjasaadused ja nende ümbertöötamine.	X. Kodu-käsitöö.
V. Aiandus.	XI. Haridus.
VI. Mesindus.	XII. Kaubaproovid.

Näitus on kõigesuurem Eestis!

Ülesandmiste wastuwõtmine on alanud ja kestab 1. augustini.
Seemne- ja katsepõllud, maaparandustööd ning majapidam. antagu üles enne 1. juulit.

Näitusebüroo asub Tallinnas,
Nunne tän. 20 (näituseplatsil).
Kõnetraat 1-21.

Tallinna Eesti Põllumeeste Selts.

MEESTERAHWA JA NAISTERAHWA MOODSAID

SAAPAIK JA KINGI.

Lakk-, shawroo- ja kroomnahast naister- ja lastesaapaid; hommikukingi, saapamääret; meester-, naister- ja lastele: jalamatid, koera-ohjad, koera-piitsad, koera-kaelarihmad, kannused, kannuserihmad, hobuserihmad, sadulad jne. Reiskorwid, reisitaskud, summadanid, seljakotid, reisiplöödid, reisirihmad. Aktimapid, taskuraamatud, naisterahwa nahk-käekotid, jalutuskepid, fraksid j. n. e.

KARL JÜRGENSON, TALLINN

Kuninga tän. nr. 5.

Kuninga tän. nr. 5.

7963

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.
ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

6634

Riidekauplus,

Wiruwärawa puiestee 13.

Soovitab oma ladust kõiksugu kohalejõud-
nud väljamaa kaupasid. Kleidi- ja woodri-
siidi, käsewoodrit, Inglise musllini, kretongi
kõiksugu mustrites, madapolaami, nansukki
ja muud.

Hinnad mõõdukad.

/// Müük vähemal ja suuremal arwul. ///

 I. K. Muchin,

Wiruwärawa puiestee 13. Tel. 13-03.

6288

Tubakawabrik

A. REIER & Ko.

Tallinnas.

Soowitab kõrgemas headuses
wõistlemata hindadega

Tubakat:

I. sort

„Maksud Basma“
„Kabinett Nr. 1“

II. sort

„Kairo“
„Benefis“

III. sort

„Almiro“

IV. sort

„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

Kõrgem s. A

„Noblesse“
„Nr. 150“

I. sort

„Record“
„Orient“

III. sort

„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.